

Галушка Д.А., ст.гр. ЕТ-14-1д, науковий керівник - к.філос.н., доц. Товарниченко В.О

ПАМ'ЯТЬ, ЇЇ ВИДИ, РОЗВИТОК І ВИХОВАННЯ

Запорізька державна інженерна академія, кафедра філософії та суспільних наук

Пізнання дійсності неможливе без сприйняття інформації, що надходить ззовні. Цю інформацію нам надають вище розглянуті психічні процеси: відчуття і сприймання. Проте образи зовнішнього світу, які виникають в корі головного мозку, не зникають безслідно. Вони залишають слід, який може зберігатися протягом тривалого часу. Запамятовування, збереження і наступне відтворення особистістю її досвіду і складає сутність процесу пам'яті.

Пам'ять є одним із п'яти пізнавальних процесів і потужним знаряддям інтелекту людини. Давні греки вважали Богиню пам'яті Мнемозину матір'ю дев'яти муз, які були покровительками всі відомим на той час наукам і мистецтвам. Ім'я цієї богині дало назву пам'яті. В психологічній літературі, коли мова йде про пам'ять, використовуються вирази: "мнемічна спрямованість", "мнемічні дії", "мнемічна діяльність". Пам'ять людини є надзвичайно складною і багатогранною, а тому залежно від вибраної ознаки її можна класифікувати по різному. Якщо за ознаку класифікації вибрати зміст матеріалу, який запам'ятовують, то виділяють образну, рухову, емоційну і словесно-логічну пам'ять.

Образна пам'ять полягає в запам'ятовуванні образів і уявлень про предмети і явища та властивостей і зв'язків між ними. Вона буває зоровою, слуховою, нюховою, смаковою і дотиковою, залежно від аналізаторів, які використовуються при запам'ятовуванні. На відміну від образів сприймання образи уявлень пам'яті не такі яскраві, менш деталізовані, але більше узагальнені. Ці мнемічні образи не залишаються постійними, а змінюються під впливом інших уявлень, процесів забування тощо. Виняток становлять ейдетичні образи – яскраві та чіткі уявлення, які зберігаються в пам'яті тривалий час без будь-яких змін. Ейдетична пам'ять зустрічається у художників, музикантів, а також у дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. Фізіологічною основою образної пам'яті є передусім нервові зв'язки першо-сигнального характеру при участі другої сигнальної системи. Рухова пам'ять полягає в запам'ятовуванні і відтворенні людиною своїх рухів. Така необхідність виникає при різних видах людської діяльності. Вона є основою для формування навичок ходьби, письма, різних трудових навичок і вмінь. Показником хорошої рухової пам'яті є фізична вправність людини. Цей вид пам'яті ґрунтується на першо-сигнальних і друго-сигнальних нервових зв'язках.

Емоційна пам'ять полягає у запам'ятовуванні і відтворенні людиною своїх емоцій і почуттів. Безпредметних переживань немає, а тому вони завжди запам'ятовуються разом з об'єктами, які їх викликають. Емоції сигналізують про те, як задовольняються потреби і інтереси людини, як складаються її стосунки з іншими людьми, Тому емоційна пам'ять має дуже важливе значення в житті людини. Словесно-логічна пам'ять – це специфічно людський вид пам'яті, що проявляється в запам'ятовуванні і відтворенні наших думок, понять, суджень, які відображають предмети і явища з їх загальними властивостями, істотними зв'язками і відношеннями. Думки не існують без мови, а тому пам'ять називають не просто логічною, а словесно-логічною. В ній провідна роль належить другій сигнальній системі. На відміну від раніше названих видів пам'яті, які в простіших формах є у тварин, ця пам'ять властива тільки людині. Від неї залежить розвиток всіх інших видів пам'яті. Всі чотири види пам'яті є у всіх людей, але рівень їх розвитку залежить від основної діяльності, якою люди займаються. Якщо за ознаку класифікації вибрати час збереження матеріалу, то пам'ять поділяють на сенсорну, короткочасну і довготривалу. При втомі не слід постійно підбадьорювати себе тонізуючими напоями (кава, чай). При інтенсивній розумовій праці доцільно через 40-45 хвилин робити невеликі перерви; дуже корисні фізкультпаузи; дуже важливим є повноцінний сон. Суттєве значення для розвитку пам'яті має правильне харчування та хороші взаємовідносини в сім'ї та на роботі.

